

Актуальні проблеми освіти та науки: огляд ЗМІ

**Самчук Лариса Іванівна,
завідувач відділу наукової
інформаційно-бібліографічної діяльності**

Загальні збори НАПН України

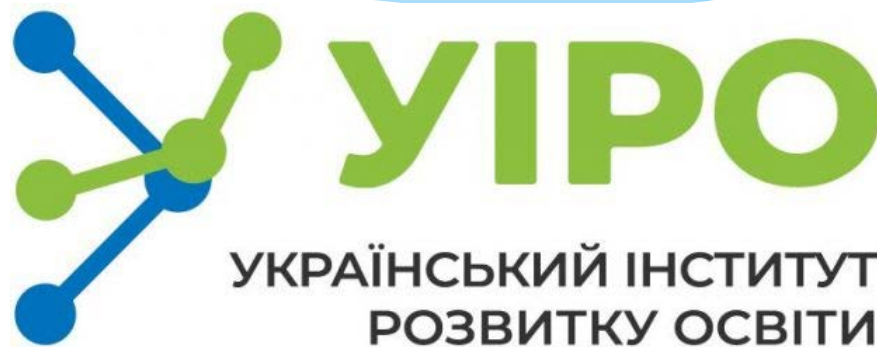
Психологічний супровід
трансформаційних процесів в
українському суспільстві та освіті – в
центрі уваги загальних зборів НАПН
України [Електронний ресурс]
//Національна академія педагогічних
наук України. – Текст. дані. – Київ, 2019.
– Режим доступу:
<http://naps.gov.ua/ua/press/releases/1698/>
(дата звернення: 19.12.2019). – Назва з
екрана.

17–18 грудня відбувалися загальні збори Національної академії педагогічних наук України. В центрі уваги науковців цього разу було питання психологічного супроводу трансформаційних процесів в українському суспільстві та освіті. Про це йшлося у доповіді академіка-секретаря Відділення психології, вікової фізіології та дефектології НАПН України Сергія Максименка.

Український інститут розвитку освіти

Розпочинає роботу Український інститут розвитку освіти [Електронний ресурс] //Педагогічна преса : освіт. портал. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://pedpresa.ua/201267-rozpochynaye-robotu-ukrayinskyj-instytut-rozvytku-osvity.html> (дата звернення: 20.12.2019). – Назва з екрана.

ТОП-5 пріоритетів роботи Українського інституту розвитку освіти:

- супровід пілотування нового стандарту початкової освіти у 3, 4 класах;
- дослідження якості дошкільної освіти з використанням міжнародного інструменту оцінювання ECERS;
- участь у розробці Державного стандарту базової середньої освіти та типової освітньої програми базової середньої освіти;
- підтримка професійного розвитку та зростання педагогічного працівника;
- розробка ефективних процедур експертної оцінки якості навчальної літератури, пілотування їх у процесі відбору підручників для 4 класу.

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

ДОШКІЛЬНА
ОСВІТА

Якісна і доступна дошкільна освіта

МОН продовжує публічні консультації з питань дошкільної освіти онлайн – опитування триватиме до 23 грудня [Електронний ресурс] //Міністерство освіти і науки України. – Текст дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-prodovzhuje-publichni-konsultaciyi-z-pitan-doshkilnoyi-osviti-onlajn-opituvannya-trivatime-do-23-grudnya> (дата звернення: 18.12.2019). – Назва з екрана.

На старті реформування дошкільної освіти. МОН України розпочало публічні консультації з батьками, освітянами, управлінцями та громадськими організаціями щодо їхнього бачення шляхів розвитку першої ланки в системі освіти. Такі консультації відбулись у Києві, Харкові, Дніпрі, Одесі, Львові, Тернополі та охопили понад 500 учасників із різних областей України.

Публічні консультації
«Якісна і доступна дошкільна освіта»

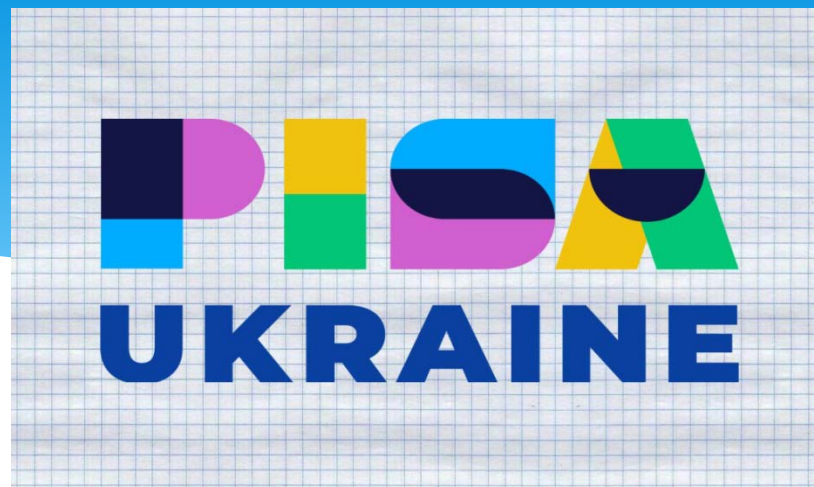
ТЕПЕР ОНЛАЙН!

Logos at the bottom: Ukraine, Ministry of Education and Science of Ukraine, Active Community, NDI (National Democratic Institute), UKaid.

ЗАГАЛЬНА СЕРЕДНЯ ОСВІТА

ЗАГАЛЬНА
СЕРЕДНЯ
ОСВІТА

• **Національний звіт** за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2018 [Електронний ресурс] / МОН України, Укр. центр оцінювання якості освіти, Міжнар. фонд «Відродження», UNICEF, OECD. – Текст. дані. – Київ, 2019. – 441 с. – Режим доступу: http://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/12/PISA_2018_Report_UKR.pdf (дата звернення: 06.12.2019). – Назва з екрана.

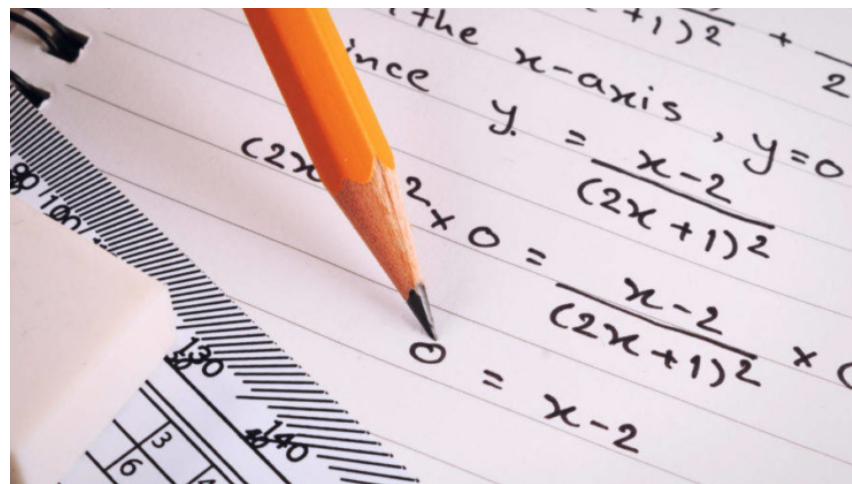
• **Онищенко, О.** Від чого залежить успішність підлітків : маловідомі результати PISA /Оксана Онищенко //Дзеркало тижня. – 2019. – 14–20 груд. (№ 48). – С. 1, 12. – Текст статті доступний в інтернеті: <https://dt.ua/EDUCATION/vid-chogo-zalezhit-uspishnist-pidlitkiv-332844.html> (дата звернення: 18.12.2019).

На успішність навчання в школі дітей впливає цілий набір певних факторів – ставлення вчителя до учнів, булінг, індекс дисципліни і багато інших.

2020–2021 навчальний рік – Рік математики в Україні

• Наступний 2020–2021 навчальний рік стане Роком математики в Україні – Ганна Новосад [Електронний ресурс] // Міністерство освіти і науки України. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/nastupnij-2020-2021-navchalnij-rik-stane-rokom-matematiki-v-ukrayini-ganna-novosad> (дата звернення: 06.12.2019). – Назва з екрана.

2020–2021 навчальний рік буде оголошено Роком математики в Україні – це допоможе привернути увагу всього суспільства до розвитку математичної грамотності не лише у школярів, а у всіх наших громадян.

• Луканська, А. Математика – наука для майбутнього : в Україні 2020-й оголосять роком математики / Анна Луканська // Голос України. – 2019. – 6 груд. – Текст доступний в інтернеті: <http://www.golos.com.ua/article/324935> (дата звернення: 18.12.2019).

Ржеутська, Л. «Математична катастрофа»: чому українські школярі розучились логічно мислити? [Електронний ресурс] / Лілія Ржеутська //DW. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://www.dw.com/uk/математична-катастрофа-чому-українські-школярі-розучились-логічно-мислити/a-51698320?maca=ukr-Facebook-dw&fbclid=IwAR0fMn9wkHm1Rg9gvAEuEhcPULqInkan12FDDo5mxG7xbl8sZa7Hv9kMQNg> (дата звернення: 20.12.2019). – Назва з екрана.

Результати дослідження PISA виявили серйозні недоліки у знаннях українських учнів з математики. Кожен третій не знає цього предмету навіть на базовому рівні. Які рішення пропонують?

Сааков, В. ЗНО з математики буде обов'язковим в Україні з 2021 року – Новосад [Електронний ресурс] / Валерій Сааков //DW. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://www.dw.com/uk/зно-з-математики-буде-обовязковим-в-україні-з-2021-року-новосад/a-51623954> (дата звернення: 20.12.2019). – Назва з екрана.

Зовнішнє незалежне оцінювання з математики з 2021 року стане обов'язковим в Україні, заявила міністерка освіти Ганна Новосад.

Нова українська школа

Реформа НУШ дійсно потрібна Україні – результати PISA підтверджують це і вказують, як зробити зміни ефективнішими [Електронний ресурс] //Міністерство освіти і науки України. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/reforma-nush-dijsno-potribna-ukrayini-rezultati-pisa-pidverdzhuyut-ce-i-vkazuyut-yak-zrobiti-zmini-efektivnishimi> (дата звернення: 06.12.2019). – Назва з екрана.

Результати міжнародного дослідження PISA, в якому Україна вперше взяла участь у 2018 р., свідчать, що реформа «Нова українська школа» – об’єктивна потреба для держави. «Ми розраховуємо на те, що отримані результати стануть сигналом для наших вчителів, батьків та суспільства загалом. Тепер має стати очевидним, що реформа шкільної освіти для України – не забаганка, а об’єктивна потреба», – зазначила Ганна Новосад.

STEM-освіта

Безвершенко, Ю. Що робити для порятунку природничо-математичної освіти в середній школі / Юлія Безвершенко // Дзеркало тижня. – 2019. – 21–26 груд. (№ 49). – Текст доступний в інтернеті: <https://dt.ua/EDUCATION/scho-robiti-dlya-poryatunku-prirodnicho-matematichnoyi-osviti-v-seredniy-shkoli-333568.html> (дата звернення: 21.12.2019).

Неїжмак, В. Без зубріння формул можна обійтися : у Горішньоплавнівській загальноосвітній школі I – III ступенів ім. Л. Бугаєвської [Полтавська обл.] відкрили сучасну STEM-лабораторію / Василь Неїжмак // Голос України. – 2019. – 18 груд. – Текст доступний в інтернеті: <http://www.golos.com.ua/article/325469> (дата звернення: 18.12.2019).

У STEM-лабораторії з'явиться можливість проводити міждисциплінарні уроки.

Наконечна, К. До 11 грудня буде оголошено вартість пробного ЗНО /Катерина Наконечна //Україна молода. – 2019. – 4 груд. (№ 134). – Текст доступний в інтернеті: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3540/2006/140678/> (дата звернення: 06.12.2019).

Український центр оцінювання якості освіти оприлюднив інформацію щодо проведення пробного Зовнішнього незалежного оцінювання. Воно проходить задля ознайомлення всіх охочих із процедурою проведення ЗНО, структурою та змістом тестового зошита, порядком доступу до пункту тестування та робочого місця.

Вінницький РЦОЯО	150 грн.
Дніпропетровський РЦОЯО	138 грн.
Донецький РЦОЯО	144 грн.
Івано-Франківський РЦОЯО	142 грн.
Київський РЦОЯО	150 грн.
Львівський РЦОЯО	150 грн.
Одеський РЦОЯО	138 грн.
Харківський РЦОЯО	141 грн.
Херсонський РЦОЯО	145 грн.

Яка вартість пробного ЗНО? [Електронний ресурс] //Український центр оцінювання якості освіти. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <http://testportal.gov.ua/2019/12/12/yaka-vartist-probnogo-zno/> (дата звернення: 18.12.2019). – Назва з екрана.

Регіональні центри оцінювання якості освіти визначили вартість проведення пробного зовнішнього незалежного оцінювання.

Вартість послуги залежить від витрат, пов'язаних з друком і комплектуванням тестових матеріалів, транспортних витрат (доставка матеріалів, послуги спецзв'язку), оплати праці працівникам, залученим до організації та проведення пробного ЗНО, тому ціна проведення одного пробного тестування децю різниться в регіональних центрах.

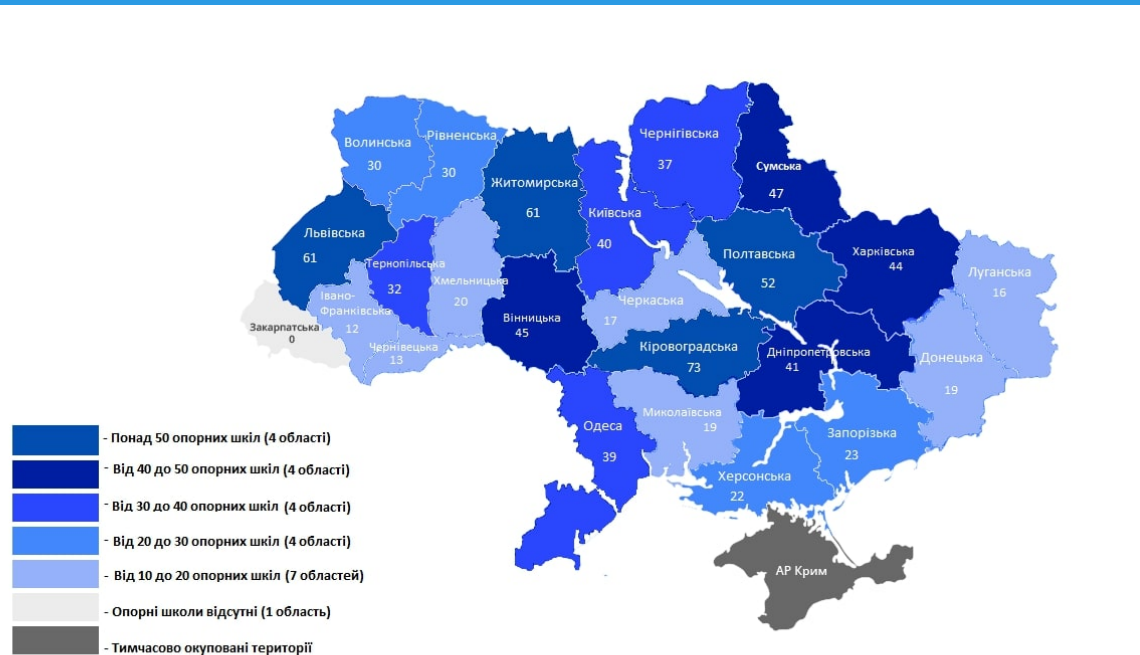
Вибір професії

У школах працюватимуть кар'єрні радники, щоб допомагати учням обрати професію [Електронний ресурс] // Нова українська школа. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://nus.org.ua/news/u-shkolah-pratsyuvatymut-kar-yerni-radnyku-shhob-dopomagaty-uchnyam-obraty-profesiyu/> (дата звернення: 06.12.2019). – Назва з екрана.

Для старшокласників планують запровадити кар'єрних радників, які допомогатимуть обрати професію.

Освітні округи

Девдера, М. «Щастя для всіх!.. Задарма...» : машина, яка надає імпульс реалізації бажанням високого начальства, працює за своїми власними законами і не всі це можуть зрозуміти / Михайло Девдера // Дзеркало тижня. – 2019. – 30 листоп. – 6 груд. (№ 46). – Текст статті доступний в інтернеті: https://dt.ua/EDUCATION/schastya-dlya-vsih-zadarma-331371_.html (дата звернення: 06.12.2019). – Назва з екрана.

Про проблеми формування освітніх округів.

Фінансування шкіл

Онищенко, О. Страусина політика (не) пройде? : чи вкладатиме держава кошти в маленькі школи? /Оксана Онищенко //Дзеркало тижня. – 2019. – 30 листоп. – 6 груд. (№ 46). – Текст статті доступний в інтернеті: <https://dt.ua/EDUCATION/strausina-politika-ne-proyde-331390.html> (дата звернення: 06.12.2019). – Назва з екрана.

Видатки на одного учня у різних школах, середнє по країні, тис. грн

Джерело: Мінфін.

Основні напрями змін у сфері загальної середньої освіти

Завдання на 2020 р.:

1. Прийняти закон «Про повну загальну середню освіту», який деталізує всі питання реформи освіти, описує структуру нової школи.
2. Розробити стандарти освіти для базової школи (5-й–9-й класи).
3. На основі нового стандарту базової школи почати розробляти типові та модельні освітні програми як на рівні МОН, так і на рівні навчальних закладів, а також нові підручники.
4. Імплементувати нову систему підвищення кваліфікації вчителів, прийняту недавно постановою Кабінету Міністрів України.
5. Розробити професійний стандарт для вчителів.
6. Розробити нову систему оплати праці вчителів.

Карандій, В. Головний вектор змін – школа : головним вектором змін у системі освіти в цілому є загальна середня освіта /Вадим Карандій //Дзеркало тижня. – 2019. – 27 груд. – 10 січ. (№ 50). – Текст доступний в інтернеті: <https://dt.ua/zepovit/golovniy-vektor-zmin-shkola-334061.html> (дата звернення: 28.12.2019).

Основними напрямками змін у сфері загальної середньої освіти є оновлення змісту освіти, створення нового освітнього простору, професійний розвиток педагогічних працівників, впровадження форм і методів організації освітнього процесу, побудованих на партнерстві, співпраці всіх його учасників, академічній свободі та автономії.

Реформа інтернатів для дітей

Гончарук: дитячі інтернати будуть реформовані [Електронний ресурс] //Освіта.ua. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://osvita.ua/school/68158/> (дата звернення: 09.12.2019). – Назва з екрана.

Діти мають виховуватися у сім'ях. А інтернати, що залишилися у спадок ще з радянських часів, – будуть реформовані за європейськими стандартами. Про це сказав прем'єр-міністр Олексій Гончарук на засіданні Координаційної ради з питань реформування системи інституційного догляду та виховання дітей. За словами прем'єр-міністра, сьогодні держава виділяє близько 12 млрд грн на інтернатну систему виховання. Однак 85% цих коштів витрачаються на утримання самих інтернатів, і лише 15% безпосередньо на дитину.

International Junior Science Olympiad

Українські школярі вибороли призові місця на науковій олімпіаді IJSO – Україна вперше брала участь у змаганні [Електронний ресурс] //Міністерство освіти і науки України. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу:

<https://mon.gov.ua/ua/news/ukrayinski-shkolyari-viboroli-prizovi-miscya-na-naukovij-olimpiadi-ijso-ukrayina-vpershe-brala-uchast-u-zmaganni> (дата звернення: 17.12.2019). – Назва з екрана.

Міжнародна молодіжна наукова олімпіада (IJSO) – щорічне змагання для школярів до 16-ти років з природничих наук (біології, хімії та фізики), яка передбачає індивідуальну та командну участь. Учасники української команди завоювали три бронзові медалі. Змагання проходили 3–12 грудня 2019 р. в м. Доха, Катар.

Зарубіжний досвід

Смирнова, Є. Як Естонія виростила покоління інноваторів: електронні підручники, інклюзивні школи та уроки на лікарняних ліжках /Євгенія Смирнова //Дзеркало тижня. – 2019. – 14 –20 груд. (№ 48). – С.12. – Текст статті доступний в інтернеті:

<https://dt.ua/EDUCATION/yak-estoniya-virostila-pokolinnya-innovatoriv-332845.html> (дата звернення: 18.12.2019).

ПРОФЕСІЙНА (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНА) ОСВІТА

ПРОФЕСІЙНА
ОСВІТА

Програма EU4Skills

Ганна Новосад: До 2023 року програма EU4Skills змінить умови та зміст профосвіти [Електронний ресурс] // Урядовий портал : єдиний веб-портал органів виконавчої влади. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/news/ganna-novosad-do-2023-roku-programa-eu4skills-zminit-umovi-ta-zmist-profosviti> (дата звернення: 06.12.2019). – Назва з екрана.

В Україні стартувала спільна програма МОН та ЄС EU4Skills, яка допоможе оновити обладнання у відібраних для проекту закладах профосвіти, розробити нові навчальні програми та підвищити кваліфікацію педагогів.

Допомогти профтехосвіті [Електронний ресурс] : в Україні стартувала спільна програма МОН та ЄС EU4Skills // День : електрон. версія газети. – Текст. дані. – Київ, 2019. – 6 груд. (№225/226). – Режим доступу: <http://day.kyiv.ua/uk/article/den-ukrayiny/dopomogty-proftehosviti> (дата звернення: 06.12.2019). – Назва з екрана.

Регіональні ради професійної (професійно-технічної) освіти

Типове положення про регіональну раду професійної (професійно-технічної) освіти [Електронний ресурс] : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 4 груд. 2019 р. № 1002 //Законодавство України /Верховна Рада України. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1002-2019-%D0%BF> (дата звернення: 06.12.2019). – Назва з екрана.

На місцях створюватимуть Регіональні ради профосвіти, які стануть впливовими гравцями в управлінні профтехами — рішення Кабміну [Електронний ресурс] //Міністерство освіти і науки України. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/na-miscyah-stvoryuvatimut-regionalni-radi-profosviti-yaki-stanut-vplivovimi-gravcyami-v-upravlinni-proftehami-rishennya-kabminu> (дата звернення: 06.12.2019). – Назва з екрана.

Бізнес, місцева влада, освітяни та профільні об'єднання разом працюватимуть у Регіональних радах профосвіти. Так вони впливатимуть на кількість бюджетних місць у профтехах, залучення бізнесу до оновлення обладнання, розвиток дуальної освіти, коли майже 70% навчання проводиться на виробництві.

ВИЩА ОСВІТА

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти

Закон щодо змін у вищій освіті, який передбачає КРІ для ректорів та інші новації, прийнято – «за» проголосували 321 депутат [Електронний ресурс] //Міністерство освіти і науки України. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/zakon-shodo-zmin-u-vishij-osviti-yakij-peredbachaye-kpi-dlya-rektoriv-ta-inshi-novaciyi-prijnyato-za-progolosovali-321-deputat> (дата звернення: 18.12.2019). – Назва з екрана.

Закон про зміни у вищій освіті

Зміни для університетів

- Чіткі КРІ у контрактах з ректорами
- Скасування ліцензій для 100+ спеціальностей. Решта – онлайн через електронні бази
- Відмова від дипломів "державного зразка"
- Обов'язкова акредитація освітніх програм
- Філії вишів не можна відкривати в Києві, Харкові, Львові, Дніпрі та Одесі
- Дуальна форма здобуття вищої освіти

Зміни для студентів

- Відкликання дипломів за плагіат
- Мотиваційні листи для відбору вступників
- Договір про права та обов'язки між кожним студентом та закладом

• Вступна кампанія 2020 р.

- **Щодо проведення регіональних нарад-семінарів** [Електронний ресурс] : наказ М-ва освіти і науки України від 05.12.2019 р. № 1516 //Міністерство освіти і науки України. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/vstup-2020/2019/12/1516regionalnanaradigruden.pdf> (дата звернення: 06.12.2019). – Назва з екрана.

Про проведення регіональних нарад-семінарів проректорів, відповідальних секретарів приймальних комісій та адміністраторів Єдиної державної електронної бази з питань освіти закладів вищої освіти та наукових установ, що здійснюють підготовку за освітніми ступенями молодшого бакалавра, бакалавра, магістра та доктора філософії, усіх форм власності та підпорядкування.

- **Представники МОН роз'яснюватимуть** у регіонах умови прийому до вишів у 2020 році [Електронний ресурс] // Міністерство освіти і науки України. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/predstavniki-mon-rozyasnyuvatimut-u-regionah-umovi-prijomu-do-vishiv-u-2020-roci> (дата звернення: 06.12.2019). – Назва з екрана.

Порогові бали на бюджет, е-кабінети для магістрів та інклюзія для всіх – стали чинними умови вступу до вишів у 2020 році [Електронний ресурс] //Міністерство освіти і науки України. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/porogovi-bali-na-byudzhet-e-kabineti-dlya-magistriv-ta-inklyuziya-dlya-vsikh-stali-chinnimi-umovi-vstupu-do-vishiv-u-2020-roci> (дата звернення: 17.12.2019). – Назва з екрана.

Реформа вищої освіти

Що потрібно зробити найближчим часом:

Совсун, І. Важливо пам'ятати, куди йдеш : реформа освіти, як більшість розтягнутих у часі реформ, потребує періодичних імпульсів. У 2020 році підходить час для таких імпульсів руху /Інна Совсун //Дзеркало тижня. – 2019. – 27 груд. – 10 січ. (№ 50). – Текст доступний в інтернеті: <https://dt.ua/zepovit/vazhливо-pam-yatati-kuda-ydesh-334060.html> (дата звернення: 28.12.2019).

1. Розробити Стратегію подолання освітньої нерівності.

2. Університети повинні мати право обирати тих викладачів, котрих потребують ті чи інші програми, без зобов'язальних норм, як-то обов'язкова наявність ступеня доктора наук.

3. Започаткувати програми підвищення кваліфікації, які дадуть змогу викладачам вивчити англійську мову, опанувати нові педагогічні навички.

4. Зміна системи фінансування вищої освіти.

5. Мають запрацювати Національний репозитарій академічних текстів і обов'язкова ретроспективна перевірка на плагіат при призначеннях на адміністративні посади в університетах.

Концепція реформи управління закладами вищої освіти

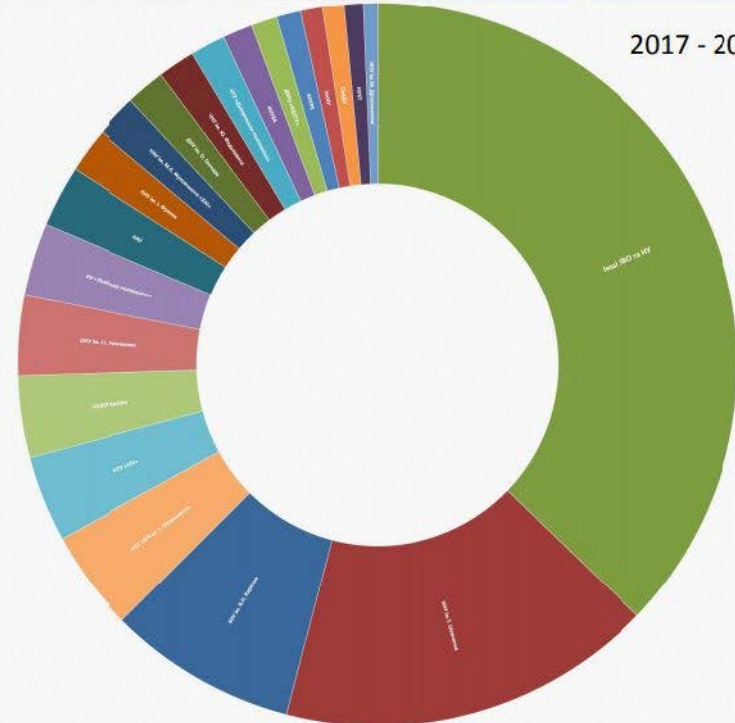
Концептуальні засади реформування публічного фінансування та управління закладами вищої освіти [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://lvet.edu.ua/images/step/2019/12/26/kontsept.pdf> (дата звернення: 27.12.2019). – Назва з екрана.

24 грудня 2019 р., в Києві відбулась презентація концепції реформи вищої освіти ректорам вишів. Вона почне діяти вже з 1-го січня 2020 р. Визначені Концептуальні засади реформування публічного фінансування та управління закладами вищої освіти.

Фінансування

	Фундамен-тальні	Прикладні	Розробки	Загально за 2017 - 2019 рр.	
1	КНУ ім. Тараса Шевченка	237098,7	57565,2	2131,1	296 795,000
2	ХНУ ім. В.Н. Каразіна	127992,785	39795,712	10489,71	178 278,207
3	НТУ України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»	16951,1	53719,71	8504,29	79 175,100
4	НТУ «Харківський політехнічний інститут»	37023,6	22622	10902	70 547,600
5	Національний університет «Львівська політехніка»	20086,511	36788,611	13109,333	69 984,455
6	НУБіП України	24692,118	39957,758	1084,335	65 734,211
7	Одеський національний університет імені І.І. Мечникова	38772,156	24281,81	630	63 683,966
8	ЛНУ ім. Івана Франка	39316,483	3440,334	1790,756	44 547,573
9	НАУ	17138,574	21098,669	4531,18	42 768,423
10	Дніпровський національний університет ім. Олеся Гончара	29715,574	5036,6	0	34 752,174
11	Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича	27612,52	4600	1061,996	33 274,516
12	НАУ ім. М.С. Жуківського «Харківський авіаційний інститут»	18827,725	3191,236	10089,087	32 108,048
13	Сумський державний університет	8877,83	15296,98	420,354	24 595,164
14	НТУ «Дніпровська політехніка»	11375,009	9610,797	1997	22 982,806
15	КНУ будівництва і архітектури	12411,444	8399,275	1483,79	22 294,509
16	ДВНЗ «Український державний змітно-технологічний університет»	11427,177	9127,785	1320	21 874,962
17	УжНУ	12706,567	6773,398	0	19 479,965
18	Харківський національний університет радіоелектроніки	8238,16	10151,213	468,491	18 857,864
19	Національний університет харчових технологій	5834,628	10143,76	465,252	16 443,640
20	Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова	9910,878	3569,9	900	14 380,778
ТОП 20 ЗВО МОН України				1 172 558,961	
Інші ЗВО та НУ МОН України				615 495,164	
				1 788 054,125	

Два десятки вузів одержать найбільше коштів на дослідження : у ТОП-20 вузів, які одержують фінансування держави на науку, лідирують університети Києва, Харкова та Дніпра // Голос України. – 2019. – 6 груд. – Текст доступний в інтернеті: <http://www.golos.com.ua/article/324936> (дата звернення: 18.12.2019).

Міжнародна діяльність

Уряд Угорщини виділив українцям стипендії на 2020–2021 навчальний рік – заявки прийматимуться до 15 січня [Електронний ресурс] //Міністерство освіти і науки України. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/uryad-ugorshini-vidiliv-ukrayincyam-stipendiyi-na-2020-2021-navchalnij-rik-zayavki-prijmatimutsya-do-15-sichnya> (дата звернення: 06.12.2019). – Назва з екрана.

Уряд Угорщини надав українцям до 100 стипендій для продовження навчання. Воно проходить за кількома програмами: для бакалаврів, магістрів та аспірантів. Термін подачі заявок – 15 січня 2020 р. Докладна інформація про програму: <https://tka.hu/international-programmes/2966/stipendium-hungaricum/>; [https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2019/12/03/PhD Call for Applications 2020 2021.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2019/12/03/PhD%20Call%20for%20Applications%202020%202021.pdf) ; [https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2019/12/03/BA MA OTM Call for Applications 2020 2021.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2019/12/03/BA%20MA%20OTM%20Call%20for%20Applications%202020%202021.pdf)

Програма ЄС Еразмус+

MOVING FORWARD
TOGETHER

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

National Office
Erasmus+ UA
www.mon.gov.ua

Erasmus+ UA
ENRICHING LIVES, OPENING MINDS

ЕРАЗМУС+ – ЦЕ ПРОГРАМА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ, ЩО НАДАЄ ГРАНТОВУ ПІДТРИМКУ У СФЕРАХ ОСВІТИ, ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ НА ПЕРІОД 2014-2020 РР.

Якісно працюючі системи освіти та професійної підготовки, молодіжна політика забезпечують розвиток тих компетентностей, яких потребують ринок праці та економіка, дозволяючи людині грати активну роль у суспільстві та досягати особистої самореалізації.

Еразмус+ має потужний міжнародний вимір: співпраця з країнами-членами (28 країн-членів ЄС та Ісландія, Ліхтенштейн, Норвегія, Туреччина, Північна Македонія, Сербія) та країнами-партнерами Програми (понад 150 країн світу, включаючи Україну) через інституційні партнерства, молодіжне співробітництво та мобільність по всьому світу.

Підтримка від ЄС: Європейська Комісія; Представництво ЄС в Україні; Виконавче агентство з питань освіти, аудіовізуальних засобів і культури; Національні Еразмус+ агентства

Підтримка в Україні: Міністерство освіти і науки України, Міністерство культури, молоді та спорту України у співпраці з Національним Еразмус+ офісом в Україні та Національною командою експертів з реформування вищої освіти (проект ЄС)

Тривалість: 2014-2020 Бюджет: 14,7 млрд Євро

Програма Еразмус+ розроблена задля підтримки через формальне, неформальне та інформальне навчання у сферах освіти, професійної підготовки та молоді зусиль країн-членів Програми щодо ефективного використання потенціалу талантів і соціальних цінностей Європи у перспективі навчання впродовж життя. Програма також розширює можливості для співпраці та мобільності з країнами-партнерами Програми, особливо у сферах вищої освіти та молоді.

Програма складається з трьох ключових напрямів і двох додаткових компонентів:

- КА1: Навчальна мобільність
- КА2: Проекти співпраці
- КА3: Підтримка реформ
- Жан Моне
- Спорт

У контексті конкурсів Еразмус+ 2014-2019 рр. 206 університетів України (з 282) співпрацюють з партнерами з ЄС та інших країн світу та досягли таких результатів:

KA – ключовий напрям, ВО – вища освіта, ЗВО – заклад вищої освіти, НУО – неурядова організація, СВНЕ – розвиток потенціалу вищої освіти, СВУ – розвиток потенціалу молоді, SP – стратегічні партнерства

Ганна Новосад: Майже 4,7 тис українських студентів і 4,3 тис викладачів змогли пройти навчання у європейських вишах завдяки Еразмус+ [Електронний ресурс] //Міністерство освіти і науки України. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу:

<https://mon.gov.ua/ua/news/ganna-novosad-majzhe-47-tis-ukrayinskih-studentiv-i-43-tis-vikladachiv-zmogli-projti-navchannya-u-yevropejskih-vishah-zavdyaki-erazmus> (дата звернення: 18.12.2019). – Назва з екрана.

Упродовж 2014 – 2019-го років 4695 українських студентів та 4361 викладач вишу змогли пройти навчання або стажування в Європі в межах Програми ЄС Еразмус+. Водночас 2872 викладачі та 1123 європейських студентів так само мали можливість навчатися в Україні. Про це розповіла Міністр освіти і науки Ганна Новосад сьогодні, 17 грудня 2019 року, під час пресконференції “Підтримка ЄС у реформуванні освіти в Україні: гранти Еразмус+ та результати 2014-2019 років”.

Освіта дорослих

Лук'янова, Л. Концептуальні засади розвитку освіти дорослих: сучасні реалії, тенденції і перспективи /Лариса Лук'янова //Світогляд. – 2019. – № 6. – С.62–67. – Бібліогр.: 15 назв.

У статті сформульовано провідні чинники та концептуальні засади розвитку освіти дорослих, що демонструють зростаючу роль освіти у сучасному соціумі.

Дрижак В. В. Освіта дорослих у контексті концепції розвитку педагогічної освіти /В.В.Дрижак, С. М. Єрмак // Вісн. Нац. ун-ту «Чернігівський колегіум» ім. Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. – Чернігів, 2019. – Вип. 2. – С. 15–20. – Текст статті доступний в інтернеті: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnuchkpn_2019_2_5 (дата звернення: 23.12.2019).

Самодумська, О. Л. Організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх науково-педагогічних працівників до навчання дорослих в умовах неформальної освіти /О.Л.Самодумська // Вісн. Нац. ун-ту «Чернігівський колегіум» ім. Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. – Чернігів, 2019. – Вип. 1. – С. 183–187. – Текст статті доступний в інтернеті: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnuchkpn_2019_1_37 (дата звернення: 23.12.2019).

Самодумська, О. Л. Систематизація центрів освіти дорослих як провайдерів неформального навчання в Україні / О. Л. Самодумська // ScienceRise. Pedagogical Education. – 2019. – № 4. – С. 36–40. – Текст статті доступний в інтернеті: http://nbuv.gov.ua/UJRN/texcped_2019_4_8 (дата звернення: 23.12.2019).

Самойленко, О. А. Інформальна освіта у системі особистісного та професійного розвитку дорослого / О. А. Самойленко // Вісн. Нац. ун-ту «Чернігівський колегіум» ім.Т.Г.Шевченка. Серія: Педагогічні науки. – Чернігів, 2019. – Вип. 1. – С. 188–194. – Текст статті доступний в інтернеті: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnuchkpn_2019_1_38 (дата звернення: 23.12.2019).

Тубальцева, Н. П. Сучасний стан та чинники розвитку освіти дорослих /Н.П.Тубальцева, С. А. Тубальцева, А. М. Тубальцев // Вісник ХНАУ. Серія: Економічні науки. – 2019. – № 1. – С. 213–223. – Текст статті доступний в інтернеті: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhnau_ekon_2019_1_22 (дата звернення: 23.12.2019).

Найкращий міністр освіти у новітній історії

Хто є найкращим міністром освіти у новітній історії [Електронний ресурс] //Освіта.ua. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://osvita.ua/news/polls/66616/> (дата звернення: 09.12.2019). – Назва з екрана.

Беріть участь в опитуванні Освіта.ua щодо визначення найкращого міністра освіти за два десятиріччя.

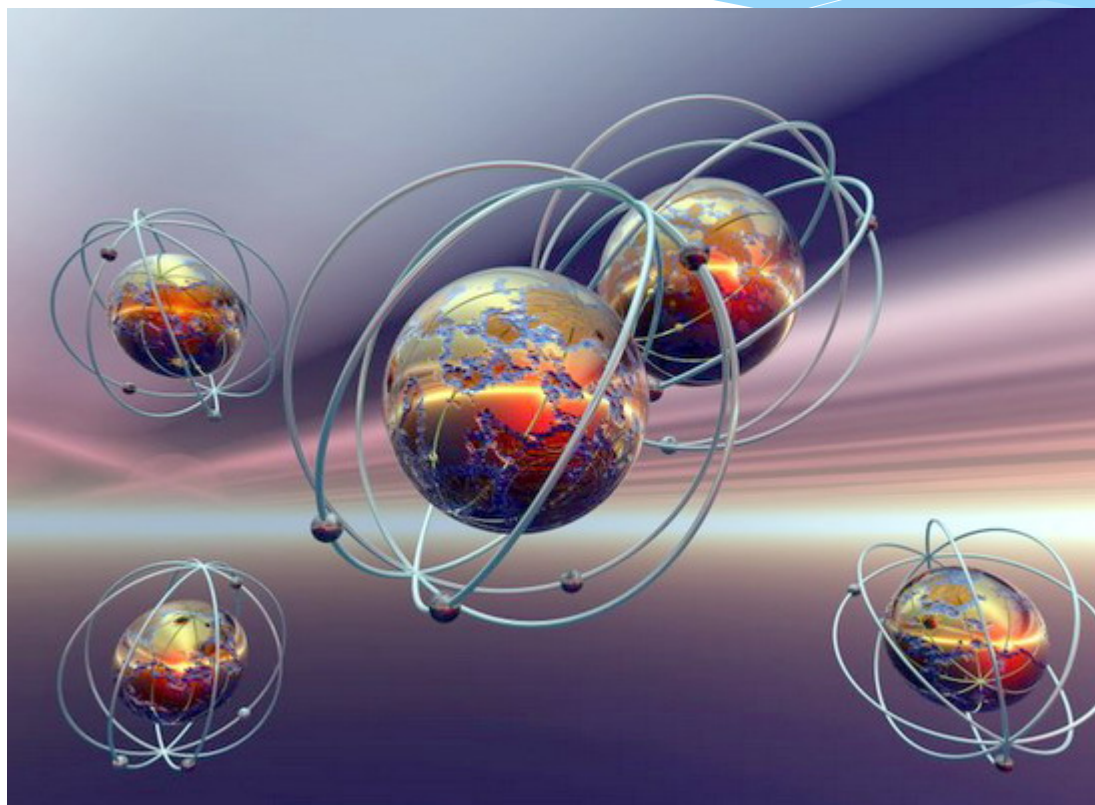
Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді ім. Тараса Шевченка

39 школярів, учнів профтехів та студентів, які стали переможцями Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді ім. Тараса Шевченка, отримають стипендії Президента України. Проєкт відповідного Указу був затверджений 11 грудня 2019 р., під час засідання Кабінету Міністрів України.

39 переможців конкурсу ім.Т.Шевченка отримають стипендії Президента від 1420 до 2600 грн – Кабмін затвердив проєкт указу [Електронний ресурс] //Міністерство освіти і науки України. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/39-peremozhciv-konkursu-im-t-shevchenka-otrimayut-stipendiyi-prezidenta-vid-1420-do-2600-grn-kabmin-zatverdiv-proyekt-ukazu> (дата звернення: 17.12.2019). – Назва з екрана.

НАУКА В УКРАЇНІ

Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на 2019–2021 роки

МОН пропонує до громадського обговорення проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження Плану заходів щодо реалізації Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на 2019–2021 роки» [Електронний ресурс] //Міністерство освіти і науки України. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-do-gromadskogo-obgovorennya-proyekt-rozporyadzhennya-kabinetu-ministriv-ukrayini-pro-zatverdzhennya-planu-zahodiv-shodo-realizaciyi-strategiyi-rozvitku-sferi-innovacijnoyi-diyalnosti-na-2019-2021-roki> (дата звернення: 06.12.2019). – Назва з екрана.

Співробітництво в сфері науки і технологій

Двостороння наукова співпраця 2019

Спільні проекти

2019 рік **119**

2018 рік **97**

22%

12 країн

Польща **15**

Литва **13**

Франція **12**

Німеччина **11**

Австрія **10**

Білорусь **10**

Індія **10**

Китай **10**

Чехія **10**

США **8**

Латвія **7**

Корея **3**

+ на 2020 рік Ізраїль

> 50%

країни-члени ЄС

Проекти виконували 59 українських закладів

Географія

заклади вищої освіти **50%**
установи НАН **48%**
інші **2%**

ТОП 3 за кількістю проектів

- КНУ ім. Т. Шевченка **10** (7 країн-партнерів)
- НУ «Львівська політехніка» **10** (7 країн-партнерів)
- Інститут фізики напівпровідників ім. В.Є. Лашкарьова НАН **7** (6 країн-партнерів)

Київ 24
Львів 10
Харків 8
Одеса 2
Дніпро 2
Інші – по 1

Наведена статистика стосується двосторонніх наукових проектів, що виконуються за кошти держбюджету.

Науковці з України та Польщі спільно працюватимуть над 15-ма науковими проектами у 2020–2021 роках – рішення Комісії [Електронний ресурс] //Міністерство освіти і науки України. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: (дата звернення: 24.12.2019). – Назва з екрана.

<https://mon.gov.ua/ua/news/naukovci-z-ukrayini-ta-polshi-spilno-pracyuvatimut-nad-15-ma-naukovimi-proyektami-u-2020-2021-rokah-rishennya-komisiyi>

Українські та польські науковці разом працюватимуть над 15-ма двосторонніми науковими проектами в 2020-2021 роках. Їхній перелік був затверджений під час засідання Спільної Комісії з питань співробітництва в сфері науки і технологій сьогодні, 23 грудня 2019 року, у Варшаві.

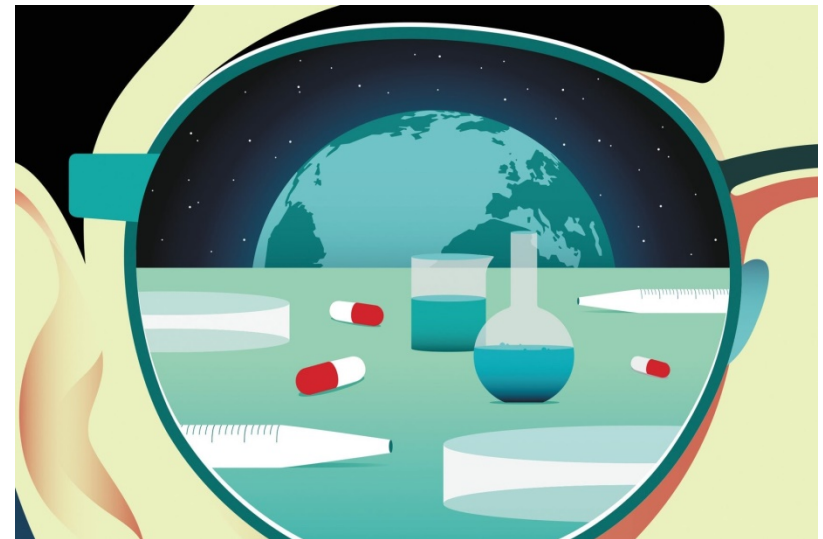
Проекти стосуватимуться нових технологій та матеріалів, екології, енергоефективності, наук про життя, покращення обороноздатності тощо.

Інфодень «Tour des Capitales»

Наприкінці квітня в Україні проведуть «Tour des Capitales» – масштабний діалог про те, якою буде наукова політика ЄС [Електронний ресурс] //Міністерство освіти і науки України. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/naprikinci-kvitnya-v-ukrayini-provedut-tour-des-capitales-masshtabnij-dialog-pro-te-yakoyu-bude-naukova-politika-yes> (дата звернення: 20.12.2019). – Назва з екрана.

У Києві наприкінці квітня проведуть інфодень «Tour des Capitales» – ініціативу Єврокомісії для масштабного обміну думками щодо стратегії та майбутнього Європейського дослідницького простору.

Горизонт 2020

Про внесення змін до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для виконання зобов'язань України у Рамковій програмі Європейського Союзу з наукових досліджень та інновацій «Горизонт 2020» [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 р. № 981 // Урядовий портал : єдиний веб-портал органів виконавчої влади. – Текст дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-m981-byudzheti-dlya-vikonannya-zobovyazan-ukrayini-u-ramkovij-programi-yevropejskogo-soyuzu-z-naukovih-doslidzhen-ta-innovacij-gorizont-2020> (дата звернення: 09.12.2019). – Назва з екрана.

Українські інноватори зможуть отримати до 200 тис. євро для розвитку – Уряд вніс зміни до постанови про використання коштів допомоги від «Горизонт 2020» [Електронний ресурс] // Міністерство освіти і науки України. – Текст дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/ukrayinski-innovatori-zmozhut-otrimati-do-200-tis-yevro-dlya-rozvitku-uryad-vnis-zmini-do-postanovi-pro-vikoristannya-koshtiv-dopomogi-vid-gorizont-2020> (дата звернення: 06.12.2019). – Назва з екрана.

Українські інноваційні підприємства зможуть отримати до 200 тис євро на 3 роки на розвиток своєї діяльності. Підтримка надаватиметься за результатами конкурсу за рахунок коштів допомоги ЄС для України в програмі «Горизонт 2020». Відповідна постанова була затверджена Урядом і опублікована 5 грудня 2019 р.

Національна дорожня карта дослідницьких інфраструктур

Кращі умови для роботи науковців і міжнародної співпраці – МОН готуватиме Національну дорожню карту дослідницьких інфраструктур [Електронний ресурс] // Міністерство освіти і науки України – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/krashi-umovi-dlya-roboti-naukovciv-i-mizhnarodnoyi-spivpraci-mon-gotuvatime-nacionalnu-dorozhnyu-kartu-doslidnickih-infrastruktur> (дата звернення: 09.12.2019). – Назва з екрана.

За наступні 2 роки МОН планує створити Національну дорожню карту дослідницьких інфраструктур. Цей документ збере провідні українські наукові інфраструктури, для підтримки яких держава направлятиме основні ресурси.

Атестація наукових установ

31 лідер зі 176-и: наукові установи оцінили за новими правилами – за єдиними прозорими критеріями, з долученням незалежних експертів [Електронний ресурс] // Міністерство освіти і науки України. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/31-lider-zi-176-i-naukovi-ustanovi-ocinili-za-novimi-pravilami-za-yedinimi-prozorimi-kriteriyami-z-doluchennyam-nezalezhnih-ekspertiv> (дата звернення: 09.12.2019). – Назва з екрана.

*За результатами атестації установи відносять до однієї з 4 груп:

- Лідери – мають високий рівень ефективності та визнані в Україні та світі. Атестуються на 5 років.
- Стабільні наукові установи, що можуть бути провідними за певними напрямками наукових досліджень. Атестуються на 3 роки.
- Наукові установи, що є унікальними у певній галузі, але демонструють невисокий рівень розвитку потенціалу. Атестуються на 2 роки.
- Наукові установи, для яких наукова, науково-технічна або інноваційна діяльність перестали бути основним видом діяльності, які не є унікальними у відповідній галузі та втратили перспективи розвитку. Такі установи протягом року мають бути реорганізовані чи ліквідовані.

НАПНУ матиме «достойне» поповнення: а українські платники податків – нових утриманців: плагіаторів і тих, хто забезпечує їх «фабричне виробництво» [Електронний ресурс] / Ініціативна Група «Дисергейт» // Дзеркало тижня. – 2019. – 14–20 груд. (№48). – Режим доступу: https://dt.ua/SCIENCE/napnu-matime-dostoyne-popovnennya-332350_.html (дата звернення: 18.12.2019). – Назва з екрана.

Фінансування науки

Суржик, Л. Гроші на науку чи на вітер? : від Асоціації дослідників до системи індивідуальної фінансової підтримки дослідників /Лідія Суржик, Петро Усатенко //Дзеркало тижня. – 2019. – 7 –13 груд. (№ 47). – Текст доступний в інтернеті: <https://dt.ua/interview/groshi-na-nauku-chi-na-viter-332151.html> (дата звернення: 09.12.2019).

ПОСТАТІ

Сухомлинський В. О. (1918–1970)

Денисова, С. Погляди В. О. Сухомлинського на міжкультурну компетентність вчителя іноземних мов /С.Денисова, О. Кузьмич, І. Ніколаєва // Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. / Рівн. держ. гуманітар. ун-т. – Рівне, 2019. – Вип. 9. – С. 339–344. – Текст доступний в інтернеті: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inuv_2019_9_41 (дата звернення: 09.12.2019).

Сулаєва, Н. В. Погляди А. Макаренка та В. Сухомлинського в педагогічній рецепції Івана Андрійовича Зязюна / Н. В. Сулаєва, О. А. Гнізділова // Вісн. Нац. ун-ту «Чернігівський колегіум» ім.Т.Г.Шевченка. Серія: Педагогічні науки. – 2019. – Вип. 1. – С. 199–203. Текст доступний в інтернеті: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnuchkpn_2019_1_40 (дата звернення: 09.12.2019).

Калуська, Л. В. Соняшникова школа казок : посіб. для роботи з дітьми дошк. та мол. шк. віку за казками В.Сухомлинського /Любомира Калуська. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2019. – 215с. : іл.

Гладких-Буригіна, Я. О. Щоб вчитися було цікаво. 1–4 класи: уроки милування і творчості в природі (за методикою В. О. Сухомлинського), тест. завдання для перевірки аудіатив. умінь учнів за творами В.О.Сухомлинського : [посіб. для вчителя] /Я.О.Гладких-Буригіна, Л.П.Павленко. – Тернопіль : Навч. кн. – Богдан, 2019. – 79 с. : іл. – (Нова українська школа).

Сухомлинський, В. О. Кращі казки та оповідання / В. Сухомлинський. – Харків: Белкар-книга, 2019. – 78, [1] с. : кольор. іл. – (Світ казки).

Казки та оповідання формують у дітей найголовніше – людяність. Вони вчать відрізняти гарні вчинки від недобрих, бути чемним, поважати старших, захищати менших. Книга чудово ілюстрована.

Одного разу до нас прилетіли голуб і голубка на ганку та й воркочуть. Ніби дивляться на мене і просять. Я поліз на ганку, відчинив маленьке віконце. Заховалися в нього. Я виніс їм зерна, вони покліпались і знову сховались у віконці.

Наступного ранку я знову погодував їх і покоритце з водою. А потім було так — коли погодував і забував. Більше було таких днів, дивляться на мене, голубів. Вони сидять на ганку, а голуб летить над кудись поспішаю. Коли це йду, а голуб летить над головою збирається на плече мені сісти. Я думаю, що немов збирається на плече мені сісти. Я думаю, що грається. І не догадався, що йому їсти хочеться.

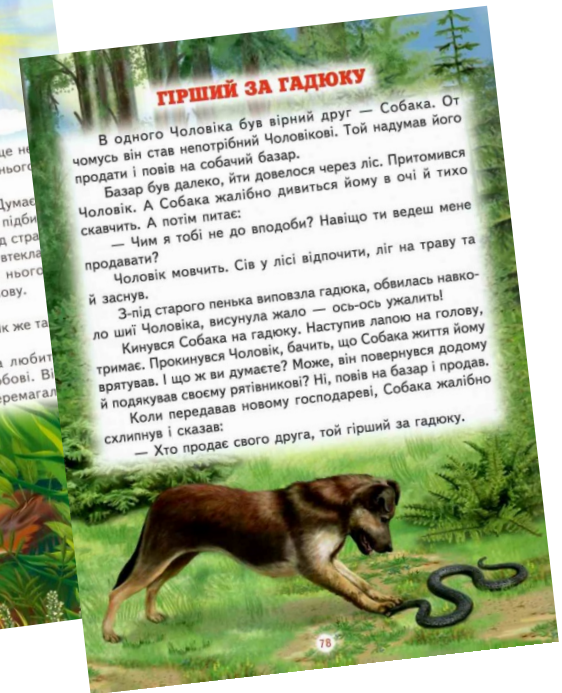
Впав із гніздечка маленький Горобчик. Крильця ще не зміцніли в нього. Борсається в травичці, а навколо нього літає й тривожно пищить Горобличка.

Побачив Горобчика Яструб і летить до нього. Думає: «Ось зараз схоплю Горобчика і з'їм». Прилетів, став підбавлятися до нього. Всі пташки на деревах замерли від страху: що тепер буде? І здивувались, що Горобличка не втекла, а кинулася на Яструба. Наїжилася, підлетіла до нього, стукнула дзьобом в око, вцепилася кігтками в голову.

Злякався Яструб і полетів.

Зворушені були пташки. Оце так Горобличка! Як же так вийшло, що вона перемогла Яструба?

— А так, — сказала Сова. — Горобличка любить свого Горобчика. А в Яструба немає ніякої любові. Він тільки жорстокий. А Жорстокість ніколи не перемогла Любові.

В одного Чоловіка був вірний друг — Собака. От чомусь він став непотрібний Чоловікові. Той надумав його продати і повів на собачий базар.

Базар був далеко, йти довелося через ліс. Притомився Чоловік. А Собака жалібно дивиться йому в очі й тихо скавчить. А потім питає:

— Чим я тобі не до вподоби? Навіщо ти ведеш мене продавати?

Чоловік мовчить. Сів у лісі відпочити, ліг на траву та й заснув.

З-під старого пенька виповзла гадюка, обвилася навколо ший Чоловіка, висунула жало — ось-ось ужалить!

Кинувся Собака на гадюку. Наступив лапою на голову, тримає. Прокинувся Чоловік, бачить, що Собака життя йому врятував. І що ж ви думаєте? Може, він повернувся додому й подякував своєму рятувальникові? Ні, повів на базар і продав.

Коли передавав новому господареві, Собака жалібно схлигнув і сказав:

— Хто продає свого друга, той гірший за гадюку.

Завгородня, Т. К. Педагогіка В. О. Сухомлинського / Завгородня Тетяна ; ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». – Івано-Франківськ : НАІР, 2019. – 207 с.

Творча спадщина В. О. Сухомлинського як концептуальна основа навчання і виховання підростаючого покоління : [зб. тез доп. наук.-практ. конф. студентів «Актуальні проблеми навчання та виховання в контексті освітньої реформи», 18–19 квіт. 2019 р., Мукачево] /Мукачів. держ. ун-т, Гуманітар.-пед. коледж. – Мукачево : ГПК МДУ, 2019. – 215 с. – (Науковий молодіжний альманах ГПК МДУ).

Костюк Г. С. (1899–1982)

Григорій Силович Костюк (1899–1982) [Електронний ресурс] //Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <http://dnpb.gov.ua/ua/інформаційно-бібліографічні-ресурси/видатні-педагоги/9886-2/> (дата звернення: 09.12.2019). – Назва з екрана.

Науковий семінар «Проблема індивідуального навчання у працях Григорія Силовича Костюка: до 120-річчя з дня народження вченого» [Електронний ресурс] //Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <http://mdu.edu.ua/?p=32630> (дата звернення: 09.12.2019). – Назва з екрана.

Желехівський Є. І. (1844–1885)

Справою українства жив і дихав (до 175-річчя від дня народження Євгена Желехівського, українського лексикографа, фольклориста, педагога) : інформ. досє / [уклад. Бідичак Я. Д.] ; Івано-Франківська обласна бібліотека для юнацтва. – Івано-Франківськ, 2019. – 7 с. – Текст доступний в інтернеті: https://ylibif.at.ua/news/spravojukrajinstva_zhiv_i_dikhav_do_175_richchja_vid_dnja_na_rozhennja_evgena_zhelekhivskogo_ukrajinskogo_leksikografa_folklorista_pedagoga/2019-07-12-814 (дата звернення: 09.12.2019).

Колодій, І. Такі різні схожі долі /Лько Колодій //Сільські вісті. – 2019. – 11 жовт. (№ 80). – Текст доступний в інтернеті: <http://www.silskivisti.kiev.ua/19727/index.php?n=43676> (дата звернення: 09.12.2019).

Про українського лексикографа Євгена Желехівського.

Леся Українка (1871–1913)

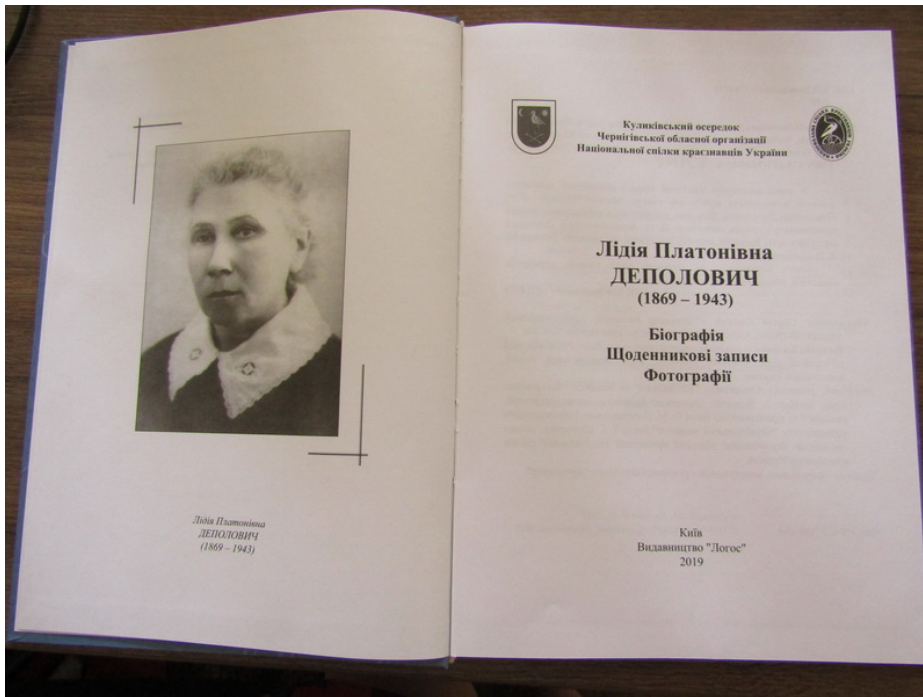

Малімон, Н. На державному рівні? : 150-річний ювілей Лесі Українки таки відзначають / Наталія Малімон // День. – 2019. – 12 груд. – С. 18. – Текст статті доступний в інтернеті: <https://day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/na-derzhavnomu-rivni> (дата звернення: 18.12.2019).

Підготовка до ювілею – 150 річниці з дня народження Лесі Українки [Електронний ресурс] // Патріоти Волині : сайт благодійного фонду. – Текст. дані. – Луцьк, 2019. – Режим доступу: <http://patrioty-volyni.com.ua/pidgotovka-do-yuvileyu---150-richnici-z-dnya-narodzhennya-lesi-ukrainki?fbclid=IwAR1rsnFxFxNrSkriRrGXg1bPe0Uh3mBRbVlz5FW8qvP6dsuMYdKgCUbkP3UrY> (дата звернення: 18.12.2019). – Назва з екрана.

На Волині відбулось виїзне засідання Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики на тему: «Про функціонування закладів культури в умовах децентралізації». Потому відбулась конференція, на якій обговорили проблематику відзначення 150-річчя Лесі Українки, досвід культурної діяльності, пов'язаної із поетесою.

Деполович Л. П. (1869–1943)

Кулик, Н. Авторка Букваря / Наталія Кулик // Сучас. освіта України. – 2019. – 9 груд. (№48). – С.14–15.

Про видатну педагогиню та методистку, авторку Букваря – Лідію Платонівну Деполович.

До **150-річчя** Лідії Деполович куликівські краєзнавці видали книгу про авторку довоєнного Букваря [Електронний ресурс] // Куликівська громада. – Текст дані. – Куликівка (Чернігівська обл., Куликівський р-н), 2019. – Режим доступу: <https://kulykivska-gromada.gov.ua/news/1559631607/> (дата звернення: 18.12.2019). – Назва з екрана.

ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

Луканська, А. Гортайте «ГраMATку» задля кращого розуміння історії! : який вигляд мала українська абетка ХІХ сторіччя? / Анна Луканська // Голос України. – 2019. – 20 груд. – Текст статті доступний в інтернеті: <http://www.golos.com.ua/article/325557> (дата звернення: 20.12.2019).

Про книжкові колекції, які зберігаються у фонді ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

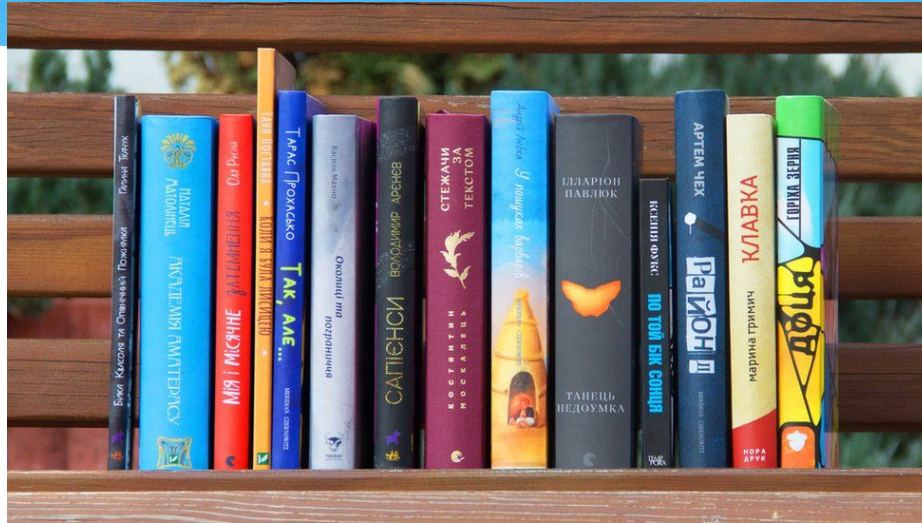

«Книжка року – 2019»

Родик, К. «Книжка року – 2019»: виклики і контексти : під завісу року традиційно активізує роботу відомий проєкт «Книжка року» : [розмова з очільником проєкту Костянтином Родиком про ситуацію на книжковому ринку України, взаємодію з Мінкультом та Українським інститутом книги /записала Катерина Константинова] //Дзеркало тижня. – 2019. – 7–13 груд. (№47). – Текст доступний в інтернеті: <https://dt.ua/ART/knizhka-roku-2019-vikliki-i-konteksti-332139.html> (дата звернення: 09.12.2019).

Книга року ВВС-2019

Книги року ВВС-2019 [Електронний ресурс] //ВВС. News.Україна. – Текст. дані. – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-50562769> (дата звернення: 09.12.2019). – Назва з екрана.

ВВС News Україна оприлюднила Короткі списки літературної премії Книга року ВВС-2019, Книга року ВВС - Есеїстика-2019 та Дитяча Книга року ВВС-2019, яка проводиться у партнерстві з Культурною програмою Європейського банку реконструкції та розвитку.